

Lagrådsremiss

Några ändringar i radio- och tv-lagen

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 16 april 2015

Alice Bah Kuhnke

Daniel Ström
(Kulturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Den nuvarande radio- och tv-lagen (2010:696) trädde i kraft den 1 augusti 2010. Den nya lagen innebar bland annat att Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) genomfördes i svensk lagstiftning.

Sverige tog den 22 november 2013 emot en formell underrättelse där kommissionen gör gällande att det finns brister i genomförandet av direktivet (överträdelse nummer 2013/2191).

Som ett led i att göra genomförandet av AV-direktivet tydligare föreslås i lagrådsremissen bestämmelser om att tv-företagens redaktionella oberoende ska säkerställas vid sponsring och produktplacering. En bestämmelse som innebär att tv-företag etablerade i andra medlemsländer ska ha rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige införs också.

Andra förslag lämnas också. Det föreslås att det ska föras in en skyldighet för leverantörer av beställ-tv att spela in sina program, bevara programmen en viss tid och att på begäran lämna inspelningarna till tillsynsmyndigheterna. Giltighetstiden för tillståndsvillkor ska kunna vara kortare än tillståndstiden när det gäller sändning av kommersiell radio. Det ska också förtydligas att granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv i efterhand ska granska sökbar text-tv.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden	6
2.3	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	9
3	Ärendet och dess beredning	14
4	Skydd av det redaktionella oberoendet hos leverantörer av audiovisuella medietjänster	14
5	Frihet att ta emot och vidareända tv från andra medlemsstater i EU	19
6	Leverantörer av beställ-tv ska vara skyldiga att spela in och bevara program	26
6.1	Gällande rätt	26
6.2	En ny skyldighet att spela in program i beställ-tv	27
6.3	Upphovsrätten och skyldigheten att spela in program i beställ-tv	31
7	Giltighetstid för tillståndsvillkor för den kommersiella radion	32
8	Granskning i efterhand av sökbar text-tv	33
9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	34
10	Konsekvenser av förslagen	35
10.1	Konsekvenser för staten	35
10.2	Konsekvenser för företagen	37
10.3	Övriga konsekvenser	39
11	Författningskommentar	39
11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk	39
11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden	40
11.3	Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	42
Bilaga 1	Sammanfattning av förslagen i promemorian Förslag till ändringar i radio- och tv-lagen (Ds 2014:37)	46
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	47
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	55

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,

2. lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,

3. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom föreskrivs att 26 e § och rubriken närmast före 26 e § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Särskilda bestämmelser om ljudradio och television

Särskilda bestämmelser om radio och tv

26 e §¹

Ett radio- eller *televisionsföretag* som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Ett radio- eller *tv-företag* som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som tillhandahålls i beställ-tv får framställa exemplar av verk som ingår i programmet, om det görs för att säkerställa

¹ Senaste lydelse 2008:1416.

bevisning om programmets innehåll eller för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket.

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och televisionutsändningar får återge *utsändningar* i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket. *Exemplar som avses i andra stycket får användas endast för de ändamål som anges där.*

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och televisionutsändningar *och program som avses i andra stycket* får återge *verk som ingår i dessa* i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 2 § och 5 kap. 3, 5 och 9 §§ lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter *skall* tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Uttrycken radioprogram, databas och teknisk upptagning *används i lagen på samma sätt* som i yttrandefrihetsgrundlagen.

De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter *ska* tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Med radioprogram, databas och teknisk upptagning *avses detsamma* som i yttrandefrihetsgrundlagen. *Med beställ-tv avses detsamma som i radio- och tv-lagen (2010:696).*

5 kap.

3 §³

Den som sänder radioprogram till allmänheten ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

Den som sänder radioprogram till allmänheten *eller tillhandahåller beställ-tv* ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det, *förutom när det gäller beställ-tv*, tillräckligt att det dokumenteras

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

² Lagen omtryckt 2002:911.

³ Senaste lydelse 2010:1437.

vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,

2. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen, från det att informationen inte längre tillhandahölls, eller

3. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen, från uppspelningen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidareinsändning av radioprogram genom trådnät.

5 §⁴

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§ och att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram. Polismyndigheten ska på begäran bistå Justitiekanslern med att få tillgång till sådana handlingar. Det som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram, *program i beställ-tv* eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§ och att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram. Polismyndigheten ska på begäran bistå Justitiekanslern med att få tillgång till sådana handlingar. Det som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

9 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är *brottet* ringa, *skall* han inte dömas till ansvar.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är *gärningen* ringa *ska det* inte dömas till ansvar.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för sådana brott som avses i första stycket.

---

⁴ Senaste lydelse 2014:632.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2.3 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696) dels att rubrikerna närmast före 7 kap. 4, 5 och 7 §§ ska utgå, dels att 1 kap. 3 §, 6 kap. 3 §, 13 kap. 30 §, 16 kap. 2 §, 17 kap. 5 § och 18 kap. 2 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 kap. 13 § och 7 kap. 3 a §, och närmast före 7 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §²

Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet,
2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,
3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller
4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver *vad* som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§ och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt *AV-direktivet*.

Utöver *det* som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§, *5 kap. 13 §* och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt *Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), i den ursprungliga lydelsen.*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2012:702.

5 kap.

13 §

En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige utan hinder av svenska regler inom det regelområde som samordnas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), i den ursprungliga lydelsen. Det gäller även när tjänsten tillhandahålls genom vidaresändning inom Sverige av en leverantör av medietjänster som står under svensk jurisdiktion enligt 1 kap. 3 §.

I fråga om tv-sändningar finns dock i 16 kap. bestämmelser om samarbete mellan myndigheter. I fråga om beställ-tv finns också bestämmelser i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster om att en domstol eller annan myndighet under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst.

6 kap.

3 §

Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av

medietjänsten.

7 kap.

Krav på program som sponsras

3 a §

Innehållet i program som sponsras, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

13 kap.

30 §

Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år.

Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

16 kap.

2 §

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, *sökbar text-tv* eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidare-sändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finner granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

17 kap.

5 §

Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,

2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,

3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,

4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,

5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap., om produktplacering i 6 kap. 1 och 2 §§, 3 § första stycket samt 4 §,

6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. samt 15 kap. 8–10 §§, om sponsring i 7 kap. 1–3 och 4–8 §§ samt 15 kap. 8–10 §§,

7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § andra stycket och 10 § samt 15 kap. 1 och 2 §§,

8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller

9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

18 kap.

2 §³

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 och 4 §§, 7 kap. 1, 2 och 3–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 § första stycket och 4 §, 7 kap. 1–3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionsätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

³ Senaste lydelse 2013:1056.

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

3 Ärendet och dess beredning

Promemorian Förslag till ändringar i radio- och tv-lagen (Ds 2014:37) har utarbetats och remissbehandlats. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Kulturdepartementet (dnr Ku2014/1773/RFS).

4 Skydd av det redaktionella oberoendet hos leverantörer av audiovisuella medietjänster

Regeringens förslag: I radio- och tv-lagen ska det införas bestämmelser som säkerställer det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster i förhållande till sponsorer och produktplacering, när det gäller innehållet i programmen och vid tv-sändningar deras programläggning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: I princip alla remissinstanser som yttrar sig, bl.a. *Hovrätten över Skåne och Blekinge*, *Post- och telestyrelsen*, *Konkurrensverket*, *Myndigheten för radio och tv*, *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB*, *Svenska Journalistförbundet*, *Sveriges Kommunikationsbyråer* och *Sveriges Annonörer* tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Stockholms universitet framhåller att det är angeläget att flera av de nya bestämmelserna kommer till stånd, bl.a. att det redaktionella oberoendet inte får påverkas av produktplacering och sponsring.

Enligt *Sveriges Annonörer* är de föreslagna reglerna om redaktionellt oberoende enbart ett tydliggörande av rådande principer som redan tillämpas i praktiken i Sverige.

Förvaltningsrätten i Stockholm noterar att bestämmelserna inte är sanktionerade särskilt, men anser att det får anses godtagbart utifrån de resonemang som förs i den remitterade promemorian om att de redan sanktioneras genom möjligheten att döma ut en särskild avgift vid överträdelse av bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande. Förvaltningsrätten anför vidare att det inte kan uteslutas att det i rättstillämpningen uppstår gränsdragningssvårigheter mellan reglerna om sponsring och produktplacering och reglerna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Förvaltningsrätten noterar även att möjligheten att ålägga särskild avgift i fall som avses i 6 kap. 4 § radio- och tv-lagen,

av förbiseende tycks ha fallit bort i förslaget till ny lagtext i 17 kap. 5 § första stycket 5 nämnda lag.

Advokatsamfundet anser bl.a. att gränsdragningen mellan de nya bestämmelserna om redaktionellt oberoende och det existerande förbudet mot otillbörligt kommersiellt gynnande inte är tillräckligt klar och därför bör övervägas ytterligare för att undvika tillämpningsproblem.

TV4 AB anser bl.a. att redaktionellt oberoende för tv-företag redan är tillfredsställande reglerat i svensk lag och att de föreslagna tilläggen inte tillför något nytt, förutom att skapa tillämpningssvårigheter och i praktiken ett avsteg från ansvarig utgivares grundlagsreglerade frihet och ansvar. *TV4 AB* anser att förslaget om de nya formuleringarna gällande sponsring och produktplacering i 6 och 7 kap. i radio- och tv-lagen inte bör införas. *TV4 AB* anser vidare att om ändringar måste göras med hänsyn till AV-direktivet bör ett uppenbarhetsrekvisit införas.

Skälen för regeringens förslag

Formell underrättelse om genomförandet av artiklarna 10 (1) a och 11 (3) tredje meningen i AV-direktivet

Enligt artikel 10.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster – AV-direktivet) ska audiovisuella medietjänster eller program som sponsras uppfylla kravet att deras innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, inte under några förhållanden får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoende hos leverantören av programtjänster. Enligt artikel 11.3 tredje stycket a) får innehållet, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, i de program som innehåller produktplacering inte under några omständigheter påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Europeiska kommissionen har i en formell underrättelse till Sverige den 22 november 2013 (överträdelse nummer 2013/2191) angett att den inte anser att svensk lag erbjuder adekvat skydd för ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantörerna av audiovisuella medietjänster i enlighet med artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet.

Den svenska regeringen har i sitt svar på den formella underrättelsen den 21 mars 2014 angett att artiklarna när det gäller skyddet för medietjänstleverantörers ansvar och redaktionella oberoende i förhållande till det allmänna är adekvat införlivade genom 3 kap. 4 § och 4 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen. Den svenska regeringen har också anfört att den s.k. demokratibestämmelsen i 5 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696) till viss del skyddar oberoendet i de redaktionella besluten. När det gäller skyddet för medietjänstleverantörens redaktionella ansvar och redaktionella oberoende i förhållande till privata sponsorer och produktplacering bidrar förbudet mot otillbörligt gynnande av kommersiella intressen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen till detta. När det

gäller genomförandet av artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i direktivet kan vidare, som anges i den svenska regeringens svar, nämnas att det i det självsanerande medietiska systemets publicitets- och yrkesregler – Spelregler för press, radio och tv – finns bestämmelser om journalisters integritet.

Mot bakgrund av vad kommissionen har anfört i den formella underrättelsen angav emellertid den svenska regeringen i svaret att genomförandet av artiklarna kunde göras tydligare när det gäller skyddet mot otillbörlig påverkan från privata sponsorer och produktplacereare. Det utlovades därför en utredning som skulle ta fram ett underlag för införandet av bestämmelser i radio- och tv-lagen som uttryckligen garanterar skyddet för tjänsteleverantörens ansvar och redaktionella oberoende mot otillbörlig påverkan när det gäller innehållet, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, från privata sponsorer och produktplacereare.

Nya bestämmelser om skydd av det redaktionella oberoendet

Bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen är, som nämnts ovan, av stor betydelse för att värna det redaktionella oberoendet hos medietjänstleverantören. I bestämmelsen anges att program som inte är reklam inte får otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får uppmuntra till inköp eller hyra av varor och tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt. I 6 kap. 3 § radio- och tv-lagen anges att program som innehåller produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Bestämmelsen om otillbörligt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen gäller även sponsrade program.

I förarbetena till bestämmelsen anges att den träffar gynnandet av ett kommersiellt intresse som inte definieras som reklam. Bestämmelsen om otillbörligt gynnande aktualiseras om det i ett program förekommer en markant fokusering på en produkt eller ett varumärke och detta för tittaren inte framstår som motiverat med hänsyn till något informativt eller underhållande syfte när det gäller det enskilda programmet (prop. 1990/91:149 s. 126 f.).

Artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet anger att programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, inte under några förhållanden får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Påverkan på programläggningen nämns inte uttryckligen i bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Som anges nedan kan dock påverkan på tablåläggningen beaktas vid bestämmande av den särskilda avgiften enligt 17 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

För att göra genomförandet av direktivet tydligare i denna del har det i promemorian lämnats förslag om att bestämmelser bör föras in i radio- och tv-lagen som uttryckligen säkerställer skyddet för tv- och beställ-tv-leverantörers redaktionella oberoende mot otillbörlig påverkan på

programinnehållet, och när det gäller tv-sändningar på deras programläggning, från privata sponsorer och produktplacering.

I princip alla remissinstanser som yttrat sig har tillstyrkt eller inte haft några synpunkter på förslaget och Sverige har i kontakter med kommissionen ställt sig positivt till införandet av en sådan uttrycklig reglering. Promemorians förslag bör enligt regeringen därför genomföras.

Bestämmelserna ska enligt promemorians förslag ha samma innebörd som i AV-direktivet och det finns enligt regeringens bedömning inte utrymme att på det sätt *TV4 AB* föreslagit förena bestämmelserna med ett uppenbarhetsrekvisit, vilket skulle begränsa tillämpningen till att omfatta endast uppenbara fall, eller att på annat sätt avvika från AV-direktivets ordalydelse.

Genom att skydda tv-företagets redaktionella oberoende uppnås direktivets syfte att tv-företaget ensamt ska stå för ansvaret för innehållet. Det redaktionella oberoendet innebär att tv-företaget utan påverkan från andra aktörer, däribland sponsorer och produktplacering, självständigt ska kunna avgöra vad som ska förekomma i programmet och hur det programläggs. Regeringen delar därför inte *TV4 AB:s* uppfattning att de föreslagna bestämmelserna skulle innebära ett avsteg från ansvarig utgivares grundlagsreglerade frihet och ansvar. En jämförelse kan göras med de bestämmelser i YGL som syftar till att skydda bl.a. medieleverantörer från otillbörlig påverkan på innehållet från det allmänna (3 kap. 4 § och 4 kap. 3 § YGL). De nya bestämmelserna i radio- och tv-lagen som tydligare ska genomföra artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet ska utformas så att de tar sikte på att skydda tv-företagets redaktionella oberoende. Bestämmelserna ska således tydliggöra att innehåll i tv-program, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, vid sponsring och produktplacering inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Att det är tv-företaget som ansvarar för innehållet i de tv-program som sänds respektive tillhandahålls följer av de olika bestämmelserna i radio- och tv-lagen om reklam, sponsring och produktplacering. Vidare är det den som bedriver sändningsverksamheten som utser utgivare (4 kap. 1 § andra stycket YGL). Skyldigheten att utse utgivare är straffsanktionerad genom 4 kap. 6 § YGL.

Sanktionering av de nya bestämmelserna

De nya bestämmelserna om att programinnehåll och programläggning vid produktplacering och sponsring inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten förtydligar kravet på att leverantören av medietjänster alltid måste bibehålla sitt redaktionella ansvar och oberoende. De kompletterar därmed den befintliga bestämmelsen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen om förbud mot otillbörligt gynnande av kommersiella intressen, som också är tillämplig på sponsrade program och program som innehåller produktplacering.

De bestämmelser om skydd av tv-företagets redaktionella oberoende som nu föreslås innebär att inte heller programläggningen får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Sanktionen särskild avgift kan enligt 17 kap. 5 § andra stycket radio- och tv-lagen påföras den som bryter mot bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i 5 kap. 5 §. Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning. Enligt 17 kap. 6 § radio- och tv-lagen ska, när avgiftens storlek fastställs, särskilt de omständigheter beaktas som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen.

I förarbetena (prop. 1995/96:160 s. 189 f.) till de aktuella bestämmelserna anges att med överträdelsens art avses att hänsyn ska tas både till det slag av överträdelse som är föremål för bedömning och till det mått av uppsåt, nonchalans eller systematiskt handlande som ligger bakom överträdelsen. Vidare anges att hänsyn även ska tas till hur länge en överträdelse pågått och till förfarandets omfattning och spridning bland allmänheten. Ju större del av allmänheten som nås av sändningarna, desto allvarigare bör överträdelsen anses vara. Att program där en överträdelse har skett av radio- och tv-lagens regler om sponsring och produktplacering har nått stor spridning är alltså en omständighet som ska beaktas vid bestämmande av nivån på avgiften. Stor spridning kan uppnås bl.a. genom att många människor kan ta del av programmet på bästa sändningstid, dvs. på grund av hur programläggningen har skett.

Genom möjligheten att utdöma en särskild avgift vid överträdelse av bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande sanktioneras fallet att tv-företaget låter sitt redaktionella oberoende påverkas av sponsorer och produktplacering, både i fråga om programinnehållet, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning. Enligt den bedömning som gjorts i promemorian finns det därför inte någon anledning att sanktionera överträdelse av de nya bestämmelserna särskilt. Endast en remissinstans har kommenterat den bedömningen. *Förvaltningsrätten i Stockholm* har ansett resonemanget godtagbart, men att det inte kan uteslutas att det i rättstillämpningen uppstår gränsdragningssvårigheter mellan reglerna om sponsring och produktplacering och reglerna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Även *TV4 AB* har ansett att tillämpningssvårigheter kan uppstå och *Advokatsamfundet* att gränsdragningen mellan de nya bestämmelserna om redaktionellt oberoende och det existerande förbudet mot otillbörligt kommersiellt gynnande inte är tillräckligt klar och därför bör övervägas ytterligare för att undvika tillämpningsproblem.

Regeringen delar promemorians bedömning att det inte finns skäl att sanktionera de nya bestämmelserna särskilt. Som påtalats kan det dock inte uteslutas att det skulle kunna uppstå bedömningssituationer i anslutning till tillämpningen av bestämmelserna. Dessa bör dock kunna lösas i rättstillämpningen. Det är med hänsyn till bestämmelsernas karaktär ofrånkomligt att bedömningar kan komma att behöva göras i det enskilda fallet. Den situation som kan förutses är dock att de nya bestämmelserna om skydd för tv- och beställ-tv-leverantörers redaktionella oberoende mot otillbörlig påverkan på programinnehållet,

och när det gäller tv-sändningar på deras programläggning, från privata sponsorer och produktplacering blir tillämpliga vid sidan av bestämmelsen om otillbörligt gynnande. Promemorians förslag bör således genomföras.

Förvaltningsrätten i Stockholm har även påpekat att möjligheten att ålägga särskild avgift i fall som avses i 6 kap. 4 § radio- och tv-lagen av förbiseende tycks ha fallit bort i förslaget till ny lagtext i 17 kap. 5 § första stycket 5 nämnda lag. Det aktuella fallet avser den situationen att information inte lämnats om att det förekommer produktplacering i ett program i början och i slutet av programmet och när programmet börjar igen efter ett avbrott för annonser. Synpunkten är riktig och förslaget till författningstext har justerats i förhållande till promemorians förslag.

5 Frihet att ta emot och vidareända tv från andra medlemsstater i EU

Regeringens förslag: En bestämmelse som garanterar friheten att i Sverige ta emot och vidareända tv och beställ-tv från tv-leverantörer etablerade i andra länder i EES ska föras in i radio- och tv-lagen. Bestämmelsen ska gälla inom det regelområde som AV-direktivet samordnar.

Bestämmelsen ska tillämpas på leverantörer av medietjänster som är etablerade i andra EES-stater än Sverige. Den ska även gälla när tjänsten tillhandahålls genom vidareändning inom Sverige av en leverantör av medietjänster som står under svensk jurisdiktion.

I anslutning till bestämmelsen införs en upplysningsbestämmelse som påminner om att det i fråga om tv-sändningar finns bestämmelser i 16 kap. radio- och tv-lagen om samarbete mellan myndigheter. Upplysningsbestämmelsen ska också påminna om att det i fråga om beställ-tv finns bestämmelser i lagen om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster om att en domstol eller annan myndighet under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås det inte att direktivets krav på vidareändning inom landet uttryckligen ska framgå av lagtexten. Enligt promemorians förslag ska vidare den nya bestämmelsen i radio- och tv-lagen om frihet att tillhandahålla beställ-tv till Sverige gälla före den möjlighet som finns enligt 3 § andra stycket e-handelslagen att med stöd av lag göra undantag från denna frihet.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som yttrar sig, bl.a. *Kammarrätten i Stockholm*, *Stockholms universitet*, *Post- och telestyrelsen*, *Konkurrensverket*, *Sveriges Radio AB* och *Sveriges Television AB* tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget.

Konsumentverket framhåller bl.a. att det saknas resonemang i utredningen kring förslaget att den nya bestämmelsen om frihet att

tillhandahålla beställ-tv till Sverige ska ges företräde framför den möjlighet att med stöd av lag göra undantag från denna frihet som finns i 3 § andra stycket lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen) och att det inte heller är närmare utrett vilka konsekvenser en sådan ändring skulle få.

Myndigheten för radio och tv tillstyrker förslaget men anser att det nogå bör övervägas vilka konsekvenser promemorians förslag om att radio- och tv-lagen ska ha företräde framför e-handelslagen kan få.

TV4 AB anser att frågan om att fritt tillhandahålla tjänster till Sverige från andra EU-medlemmars jurisdiktion, trots svenska regler, fungerar om all lagstiftning som kan komma att gälla dessa tv-sändningar är harmoniserad, t.ex. i fråga om marknadsföring av alkohol, tobak, utländska spelbolag och reklam riktad till barn. Enligt TV4 AB blir, och är, effekten i dagsläget att olika villkor gäller för olika leverantörer till samma tv-publik. TV4 AB anser vidare att om artikel 3 i AV-direktivet ska förtydligas i radio- och tv-lagen bör även artikel 4 förtydligas.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelser i AV-direktivet om fri mottagning och vidareändning

I artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster – AV-direktivet) anges att medlemsstaterna ska säkerställa fri mottagning och inte begränsa vidareändning inom sina territorier av audiovisuella medietjänster från andra medlemsstater av skäl som hör under områden som samordnas av direktivet.

Enligt artikel 3.2 får medlemsstaterna, när det gäller tv-sändningar, tillfälligt göra undantag från principen om fri mottagning och vidareändning om tv-sändningen från den andra medlemsstaten uppenbarligen, allvarligt och grovt överträder direktivets bestämmelser om skydd av minderåriga mot skadligt innehåll (artikel 27.1 och 27.2 i direktivet) och kravet att medlemsstaten ska säkerställa att program i tv inte innehåller något som uppammar hat, grundat på kön, religion eller nationalitet (artikel 6 i direktivet). Om medlemsstaterna utnyttjar möjligheten att föreskriva undantag från friheten ska ingripanden göras enligt ett i direktivet föreskrivet förfarande.

När det gäller audiovisuella medietjänster på begäran (i radio- och tv-lagen benämns dessa tjänster beställ-tv) får enligt artikel 3.4 undantag från friheten i artikel 3.1 i direktivet göras om åtgärderna är nödvändiga av hänsyn till den allmänna ordningen, skydd av folkhälsan, allmän säkerhet eller skydd av konsumenter. Åtgärderna ska vara proportionella i förhållande till skyddsändamålen. Även dessa åtgärder ska vidtas enligt ett särskilt förfarande som anges i artikeln.

Formell underrättelse om genomförandet av AV-direktivet

Kommissionen har i den formella underrättelsen anfört att de bestämmelser som åberopats av de svenska myndigheterna inte övertygande visar att det finns ett skydd för de friheter som garanteras i

artikel 3 i direktivet, vare sig i fråga om audiovisuella tjänster på begäran eller linjära audiovisuella medietjänster. Kommissionen har också ställt frågor om hur Sveriges genomförande av artikel 3.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet) förhåller sig till genomförandet av artikel 3 i AV-direktivet. E-handelsdirektivet innebär en frihet att tillhandahålla informationssamhällets tjänster mellan medlemsstaterna.

Den svenska regeringen har i sitt svar till kommissionen angett att artikel 3 i AV-direktivet har genomförts, både när det gäller tv-sändningar och beställ-tv, genom att de svenska myndigheterna inte har utnyttjat möjligheten i artikel 3.2 och 3.4 i AV-direktivet att hindra vidareändringar från andra medlemsländer (jfr prop. 2009/10:115 s. 112 f.). Vidare har den svenska regeringen anfört att censurförbudet i 1 kap. 3 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) garanterar friheten i artikel 3.1. Denna bestämmelse gäller även vidareändringar i Sverige av radioprogram som avses i 1 kap. 6 § YGL och som kommer från utlandet eller förmedlas hit genom satellitsändning, se 1 kap. 7 § YGL. I uttrycket radioprogram innefattas program i tv och enligt 1 kap. 9 § YGL program i beställ-tv. Den svenska regeringen har även hänvisat till att censurförbudet innebär att det inte utan stöd i grundlagen får förekomma en förhandsgranskning av en myndighet eller allmänt organ av sådant som är avsett att framföras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning. I detta ligger ett förbud mot att hindra sändningar och tillhandahållanden, om ett sådant hinder inte har stöd i grundlagen. Det grundläggande syftet med censurförbudet är att t.ex. ett radioprogram eller en teknisk upptagning alltid ska kunna offentliggöras före ett eventuellt ingripande mot dess innehåll. YGL har alltså konstruerats så att straffrättsliga åtgärder med anledning av innehållet får vidtas först i efterhand.

Den svenska regeringen har även hänvisat till att det i ett avseende görs undantag från förbudet mot förhandsgranskning (1 kap. 3 § andra stycket YGL). Det får i lag meddelas bestämmelser om granskning och godkännande av rörliga bilder i filmer, videogram eller andra tekniska upptagningar som ska visas offentligt. Undantaget gäller även granskning och godkännande av digital bio och andra sådana offentliga uppspelningar, se prop. 2009/10:81. Bestämmelsen ger utrymme för förhandsgranskning av filmer som visas på en biograf. För sådana tekniska upptagningar med rörliga bilder som omfattas av AV-direktivet råder därmed samma censurförbud och förbud mot hindrande åtgärder som för andra framställningar enligt YGL.

Vidare har den svenska regeringen anfört att det enligt 3 kap. 1 § andra stycket 5 YGL också får meddelas föreskrifter om ingripanden mot fortsatt sändning av ett utbud som inriktas på våldsförställningar, pornografiska bilder eller hets mot folkgrupp. Möjligheten att lagstifta om sådana ingripanden har emellertid inte utnyttjats. Således har varken undantagen enligt AV-direktivet eller YGL utnyttjats i form av lagstiftning som hindrar fri mottagning eller vidareändring.

Censurförbudet i 1 kap. 3 § första stycket YGL gäller även audiovisuella tjänster på begäran som omfattas av 1 kap. 9 § genom att det i 1

kap. 9 § anges att grundlagens föreskrifter om radioprogram, bl.a. 1 kap. 3 §, ska gälla för de tjänster som beskrivs i 1 kap. 9 §.

Mot bakgrund av att det i Sverige inte finns några regler som hindrar vidareändringar från andra medlemsländer har genomförandet av AV-direktivet enligt vad den svenska regeringen anfört i svaret inte ansetts kräva ytterligare bestämmelser som positivt garanterar friheten i artikel 3 i direktivet.

Kommissionen har anfört att YGL:s tillämpningsområde inte omfattar alla audiovisuella medietjänster på begäran, enligt definitionen i artikel 1.1 g i AV-direktivet jämfört med definitionen i artikel 1.1 d och att det även finns program i tv-sändningar som faller utanför YGL.

Regeringen har i svar den 14 mars 2013 i ärendet i den s.k. EU-piloten och i svaret på den formella underrättelsen den 21 mars 2014 anfört att prövningen av om en viss beställ-tv-tjänst omfattas av bestämmelsen i 1 kap. 9 § YGL genomgående torde få göras i det enskilda fallet. Bland annat måste det vara fråga om en redaktion, i den mening som avses i bestämmelsen, som tillhandahåller tjänsten för att grundlagen ska vara tillämplig. Enligt den svenska regeringens uppfattning faller en övervägande del av beställ-tv-tjänsterna under YGL:s tillämpningsområde.

Den svenska regeringen har i svaret vidare anfört att ett tydligare genomförande av artikel 3 i AV-direktivet kan ske genom nya bestämmelser i radio- och tv-lagen när det gäller beställ-tv som faller utanför YGL och e-handelslagen samt när det gäller tv-sändningar som faller utanför YGL.

En ny bestämmelse i radio- och tv-lagen om rätt att i Sverige ta emot och vidareända tv och beställ-tv från andra länder i EES

För att ytterligare förtydliga genomförandet av AV-direktivet bör, som föreslagits i promemorian, principen om fri mottagning och rätt till vidareändringar av tv och beställ-tv från tv-företag i andra medlemsländer komma till uttryck genom tydliga och positivt utformade bestämmelser. Bestämmelsen i radio- och tv-lagen bör därmed återspegla friheten i artikel 3.1 i direktivet.

För de sändningar och tillhandahållanden som faller under YGL gäller redan friheten att sända till Sverige, se 1 kap. 3 § och 1 kap. 7 § YGL.

Den föreslagna bestämmelsen om rätt att i Sverige ta emot och vidareända tv och beställ-tv från andra länder i EES kommer att gälla sådana tjänster som inte omfattas av YGL, t.ex. sådan beställ-tv som faller utanför YGL:s tillämpningsområde. Vidare kan tv-sändningar som bara har ett kommersiellt innehåll falla utanför YGL:s tillämpningsområde.

Den föreslagna bestämmelsen ska enligt vad som anges i artikel 3.1 i direktivet gälla inom det område som samordnas av AV-direktivet. Detta innebär att friheten i den föreslagna bestämmelsen gäller inom det tillämpningsområde som svarar mot direktivets syfte, dvs. skapandet av en inre marknad för tv-sändningar och tillhandahållanden av beställ-tv. Medlemsländerna har därmed möjlighet att tillämpa lagstiftning som inte specifikt avser sändning och distribution av tv-program, jfr Förenade målen C-34/95, C-35/95 och C-36/95 p. 34 Konsumentombudsmannen

mot De Agostini (Svenska) Förlag AB och Konsumentombudsmannen mot TV-Shop i Sverige AB, REG 1997 s. I-3843.

Ursprunget till artikel 3.1 i AV-direktivet finns i artikel 2.2 i rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utövandet av sändningsverksamhet, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG, det s.k. tv-direktivet. Tv-direktivet tillkom för att underlätta spridningen av program mellan medlemsstaterna i Europa. Enligt direktivet ska medlemsstaterna inte hindra vidareutbredning av tv-sändningar som följer direktivets bestämmelser. Detta innebär dock inte någon skyldighet att sörja för vidareutbredning i form av åtaganden när det gäller utbyggnad av kabelnät eller liknande, utan endast att inte hindra mottagning där den är möjlig (se prop. 1992/93:75 s. 6).

I den svenska översättningen av artikel 3.1 i AV-direktivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa fri mottagning och ska inte begränsa vidareutbredning inom sina territorier av audiovisuella medietjänster från andra medlemsstater av skäl som hör under områden som samordnas av direktivet. I artikeln används begreppet vidareutbredning även när det gäller beställ-tv. Beställ-tv sänds inte utan tillhandahålls. I den engelska versionen av direktivet används uttrycket transmissions, vilket innefattar både sändningar av tv och tillhandahållanden av beställ-tv. I de nya bestämmelserna i radio- och tv-lagen bör de begrepp som i övrigt används i radio- och tv-lagen, dvs. *sända tv* och *tillhandahålla beställ-tv*, användas.

När det närmare gäller direktivets krav på att vidareutbredning även ska kunna ske inom landet, dvs. det fallet att det inte ska finnas några begränsningar för en svensk leverantör av medietjänster att sända en utländsk medieleverantörs tjänster, anser regeringen att lagtexten kan göras tydligare än det förslag som lämnats i promemorian. För tydlighets skull bör den aktuella bestämmelsen inte endast omfatta det fallet att tillhandahållandet sker direkt av en utländsk leverantör av medietjänster, utan även de fall när en svensk leverantör av medietjänster tillhandahåller tjänsten genom vidareutbredning inom Sverige. Med en sådan utformning uppfyller regleringen de krav som ställs enligt AV-direktivet när det gäller friheten att ta emot och vidareutbreda tv och beställ-tv från tv-leverantörer etablerade i andra länder i EES till Sverige.

Förhållandet till e-handelslagen och till bestämmelserna om samarbete mellan myndigheter i 16 kap. radio- och tv-lagen

I 3 § första stycket e-handelslagen finns en bestämmelse om frihet att tillhandahålla informationssamhällets tjänster från andra medlemsländer till Sverige. Bestämmelsen genomför artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet).

Informationssamhällets tjänster definieras i e-handelsdirektivet och e-handelslagen som tjänster som normalt utförs mot ersättning och som tillhandahålls på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. Beställ-tv utgör en sådan tjänst om den utförs

mot betalning. Även reklamfinansiering kan utgöra sådan betalning som innebär att det är fråga om en informationssamhällets tjänst i e-handelsdirektivets mening.

När det gäller förhållandet mellan e-handelsdirektivet och AV-direktivet anges i artikel 4.8 i AV-direktivet att AV-direktivet har företräde vid en konflikt mellan det direktivet och e-handelsdirektivet. Den nya bestämmelsen i radio- och tv-lagen om frihet att ta emot och tillhandahålla beställ-tv till Sverige för tv-leverantörer etablerade i andra medlemsstater avser att förtydliga genomförandet av artikel 3.1 i AV-direktivet. Några remissinstanser har närmare berört frågan om den föreslagna bestämmelsen och dess förhållande till annan svensk lagstiftning. *Konsumentverket* och *Myndigheten för radio och tv* har efterfrågat resonemang och överväganden avseende vilka konsekvenser promemorians förslag om att radio- och tv-lagen ska ges företräde framför e-handelslagen kan få. Regeringen gör i dessa delar följande överväganden. E-handelslagen trädde i kraft den 1 juli 2002 och träffar som nämnts bland annat beställ-tv-tjänster. Huvudprincipen i e-handelslagen är den så kallade ursprungslandsprincipen som grundar sig på artikel 3.2 i e-handelsdirektivet och som kommer till uttryck i 3 § första stycket e-handelslagen. Bestämmelsen innebär att tjänster som har sitt ursprung i andra EES-stater fritt får tillhandahållas här i landet, utan hinder av svenska regler inom det samordnade regelområdet. Regleringen är i sin konstruktion lik den i promemorian föreslagna bestämmelsen om frihet att ta emot och vidareända tv till Sverige från andra medlemsstater i EU. Även AV-direktivet bygger på ursprungslandsprincipen (se prop. 2009/10:115 s. 100 f.).

I 3 § andra stycket e-handelslagen finns en undantagsbestämmelse som innebär att en domstol eller annan myndighet i vissa undantagsfall, om det är nödvändigt för att skydda allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller konsumenter, får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en informationssamhällets tjänst. Åtgärden ska ha stöd i annan lag och det krävs vidare enligt tredje stycket att den är riktad mot en bestämd tjänst som skadar eller allvarligt riskerar att skada något av de uppräknade skyddsintressena. Åtgärden måste vidare stå i rimlig proportion till det intresse som ska skyddas. Enligt 4 § krävs vidare att en särskild procedur följs, där etableringsstaten i första hand måste uppmanas att ingripa. I bestämmelsen anvisas även ett särskilt under rättelse- respektive anmälningsförande gentemot etableringsstaten och kommissionen (se prop. 2001/02:150 s. 59 f. och 111 f.). Bestämmelserna har stöd i artikel 3.4 och 3.5 i e-handelsdirektivet och motsvarar i sak den möjlighet som finns för en medlemsstat att med stöd av artikel 3.4 i AV-direktivet tillfälligt begränsa rätten till fri mottagning och vidareändning av beställ-tv från andra medlemsstater. Sverige har som tidigare berörts inte utnyttjat den sist nämnda möjligheten (se vidare prop. 2009/10:115 s. 112 f.).

Regeringen anser mot den angivna bakgrunden att någon ändring inte bör göras i den möjlighet som finns enligt e-handelslagen att med hänsyn till vissa särskilt skyddsvärda intressen vidta åtgärder som tillfälligt begränsar rätten till fri mottagning och vidareändning av beställ-tv från andra medlemsstater. Promemorians förslag om att de nya bestämmelserna i radio- och tv-lagen om frihet att tillhandahålla beställ-

tv till Sverige ska gälla före den möjlighet att med stöd av lag göra undantag från denna frihet som finns i 3 § andra stycket e-handelslagen bör således inte genomföras. Syftet med införandet av bestämmelser som garanterar friheten att ta emot och vidareända tv och beställ-tv från tv-leverantörer etablerade i andra länder i EES till Sverige är att säkerställa ett tydligare genomförande av artikel 3 i AV-direktivet. Det finns inte skäl att samtidigt begränsa tillämpningen av den sedan tidigare införda möjlighet som e-handelslagen ger att i undantagsfall begränsa den fria rörligheten för informationssamhällets tjänster. Detta förhållande bör göras tydligt i lagtexten. En upplysningsbestämmelse som påminner om att det i fråga om beställ-tv finns bestämmelser i e-handelslagen om att en domstol eller annan myndighet under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst bör därför införas i anslutning till de nya bestämmelserna om frihet att ta emot och vidareända tv och beställ-tv från tv-leverantörer etablerade i andra länder i EES till Sverige.

I 16 kap. radio- och tv-lagen finns i fråga om tv-sändningar vissa bestämmelser om samarbete mellan myndigheter. Av 15 § nämnda kapitel följer bl.a. att en behörig myndighet i Sverige får kontakta en behörig myndighet i en annan EES-stat för att uppmana ett programföretag som är etablerat i den andra EES-staten, och vars tv-sändning som strider mot de svenska bestämmelserna helt eller huvudsakligen är riktad mot Sverige, att följa bestämmelserna. Bestämmelsen tar sikte på de fall där en medlemsstat med stöd av artikel 4 i AV-direktivet infört bestämmelser i allmänhetens intresse i sin lagstiftning som är mer detaljerade eller striktare än de som följer av direktivet. Genom en uppräknig i nämnda paragraf görs bestämmelsen tillämplig på bestämmelserna i radio- och tv-lagen och alkohollagen (2010:1622) om förbud mot reklam riktad till barn och alkoholreklam. I likhet med vad som gäller enligt de tidigare refererade bestämmelserna i e-handelslagen anvisas i den nu aktuella bestämmelsens tredje stycke ett särskilt förfarande som anger vilka åtgärder som får vidtas om programföretaget inte rättar sig (se prop. 2009/10: 155 s. 113 f. och s. 315 f.)

För att ingen tvekan ska råda om att även bestämmelserna om samarbete mellan myndigheter i 16 kap. radio- och tv-lagen gäller efter införandet av de nya bestämmelserna om rätt att vidareända tv och tillhandahålla beställ-tv till Sverige bör upplysningsbestämmelsen för tydlighets skull också påminna om tillämpligheten av dessa befintliga bestämmelser.

När det slutligen gäller *TV4 AB:s* remissynpunkt om en harmoniserad lagstiftning och att även bestämmelserna som genomför artikel 4 i AV-direktivet bör förtydligas i svensk rätt kan följande anföras. Det är enligt artikel 4.1 i AV-direktivet tillåtet för en medlemsstat att ha bestämmelser som är mer detaljerade eller striktare än de som följer av direktivet och Sverige har i vissa hänseenden strängare eller mer långtgående bestämmelser än AV-direktivet. Det saknas vidare beredningsunderlag för att i detta lagstiftningsärende närmare överväga andra frågeställningar än de som varit föremål för bedömning i promemorian och remissbehandling.

6 Leverantörer av beställ-tv ska vara skyldiga att spela in och bevara program

6.1 Gällande rätt

Den som sänder radioprogram till allmänheten ska enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (tillämpningslagen) se till att varje program spelas in. När det gäller tillhandahållanden som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL), däribland beställ-tv, är det tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls. En inspelning ska bevaras i minst sex månader från sändningen eller, i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 YGL, från det att informationen inte längre tillhandahålls eller, i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 3 YGL, från uppspelningen.

Granskningsnämnden för radio och tv, som är ett särskilt beslutsorgan vid Myndigheten för radio och tv, övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen (2010:696) och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Finner nämnden att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 och 3 §§ radio- och tv-lagen ska nämnden enligt 16 kap. 2 § tredje stycket göra en anmälan om det till Justitiekanslern. Vidare prövar nämnden självständigt om programföretaget följt bestämmelsen om varning i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och kan enligt 17 kap. 11 § förelägga programföretaget att följa bestämmelsen. Föreläggandet får förenas med vite.

Den som i enlighet med 5 kap. 3 § tillämpningslagen har spelat in ett program, ska på begäran av Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen utan kostnad lämna en sådan inspelning till myndigheten (16 kap. 11 § radio- och tv-lagen). Även Justitiekanslern har rätt att ta del av en sådan inspelning (5 kap. 5 § tillämpningslagen).

Myndigheten för radio och tv har identifierat vissa tillämpningsproblem förknippade med radio- och tv-lagen (dnr Ku2014/942/RFS), bl.a. när det gäller avsaknaden av möjlighet att begära in inspelningar av beställ-tv-program vid granskningen.

6.2 En ny skyldighet att spela in program i beställ-tv

Regeringens förslag: Leverantörer av beställ-tv ska omfattas av en skyldighet att spela in och bevara program. Sådana inspelningar ska utan kostnad lämnas till Myndigheten för radio och tv, Justitiekanslern och Konsumentombudsmannen på begäran av respektive myndighet.

Leverantörer av beställ-tv som uppsåtligen eller av oaksamhet inte spelar in och bevarar program i beställ-tv döms till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Leverantörer av beställ-tv ska kunna föreläggas vid vite att lämna inspelningen till Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen.

Med beställ-tv ska avses detsamma i lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden som i radio- och tv-lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av de remissinstanser som yttrar sig, bl.a. *Stockholms tingsrätt, Förvaltningsrätten i Stockholm, Justitiekanslern, Åklagarmyndigheten, Göteborgs universitet, Mittuniversitetet, Myndigheten för radio och tv, Sveriges Radio AB och Advokatsamfundet*, tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget.

Hovrätten över Skåne och Blekinge välkomnar särskilt den föreslagna ändringen i 1 kap. 2 § andra stycket första meningen i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden, i vilken en ny mening förs in som anger att begreppet ”beställ-tv” har samma innebörd som i radio- och tv-lagen (2010:696).

Kommerskollegium anför bl.a. att beställ-tv utgör en informationssamhällestjänst i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet). Eftersom kravet att spela in och bevara program blir obligatoriskt vid tillhandahållande av beställ-tv-tjänster anser kollegiet att regeringen bör anmäla förslaget till ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden till EU-kommissionen enligt anmälningsdirektivet.

Stockholms universitet framhåller att beställ-tv i praktiken avser sådana program som finns tillgängliga på begäran på en digital plattform i nätmiljön, t.ex. SVT Play, SR Play och TV4 Play och att det är ovanligt att dylika program inte redan sänts i programbolagens rundradio-sändningar när de blir tillgängliga på begäran. Eftersom utsända program undantagslöst kopieras och på begäran tillställs bl.a. Myndigheten för radio- och tv förefaller det enligt universitetet onödigt betungande att ålägga leverantörer av beställ-tv att också spela in och bevara sådana program som placeras i beställ-tv och som redan utsänts, i vart fall för icke-kommersiell tv. Universitetet förordar därför att den föreslagna

skyldigheten begränsas till att avse program som levereras i beställ-tv och som inte redan har sänts.

Sveriges Television AB önskar ett förtydligande för att undvika att ändringen blir onödigt betungande, genom ett klargörande av att skyldigheten att spela in program som tillgängliggörs som beställ-tv, i det fall att programmet eller del av programmet även sänds, inte kräver någon extra inspelning utöver den som görs av programmet då det sänds så länge programföretaget dokumenterar under vilken tid programmet eller den aktuella delen av programmet har tillhandahållits i form av beställ-tv.

TV4 AB anför bl.a. att det kommer att fungera att spara program i beställ-tv i sex månader efter avpublicering för Myndigheten för radio och tv, men inte att spara alla de versioner av olika kombinationer med annonser som kan uppstå. Enligt *TV4 AB* kan, i fråga om bevarande och leverans av referensinspelning av beställ-tv, varje program och varje annons levereras, men inte varje kombination. Den mest hanterliga lösningen är enligt *TV4 AB* därför att tv-företagen sparar sändningarna i sex månader och därefter överför det utbud som Kungl. biblioteket (*KB*) uttryckligen vill ha och raderar det som *KB* inte uttryckligen vill ha.

KB har inga synpunkter i sak på de föreslagna ändringarna, men anser att det finns oklarheter när det gäller frågan om enligt vilket regelverk leveransplikten av inspelningar ska ske enligt den nya regleringen. Synpunkten berörs nedan under avsnitt 10.2.

Skälen för regeringens förslag

Bakgrund

Skyldigheten enligt 5 kap. 3 § tillämpningslagen att spela in program i tv-sändningar och dokumentera information när det gäller överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § YGL, bl.a. beställ-tv, har till främsta syfte att det ska vara möjligt att beivra yttrandefrihetsbrott på de i 5 kap. 3 § tillämpningslagen nämnda medieplattformarna (se prop. 2001/02:74 s. 110). När det gäller tv-sändningar har bestämmelsen emellertid också fyllt syftet att säkerställa underlag för granskningsnämnden för radio och tv:s och Konsumentombudsmannens granskning samt för Myndigheten för radio och tv:s tillsyn.

Sedan den 1 augusti 2010 ska en granskning ske även av beställ-tv i syfte att kontrollera att programmen uppfyller radio- och tv-lagens regler om reklam, sponsring och produktplacering samt om programinnehållet. Som konstaterats i promemorian finns det emellertid i dag ingen möjlighet för myndigheterna att begära in inspelningar som underlag för granskningen. Det finns flera bestämmelser i radio- och tv-lagen som avser innehållet i de program som tillhandahållits i beställ-tv. Hit hör förbudet mot att gynna kommersiella intressen på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen). I granskningsnämnden för radio och tv:s prövning av efterlevnaden av den bestämmelsen ingår bland annat att ta ställning till om en vara eller tjänst framhävs på ett otillbörligt sätt eller om programmet innehåller säljfrämjande inslag. En annan bestämmelse är den om att program som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder inte får tillhandla-

hållas på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen (5 kap. 3 § radio- och tv-lagen).

Program i beställ-tv ska spelas in

För att kunna fullgöra sin uppgift att granska program i beställ-tv behöver nämnden vid sin prövning ha tillgång till ett fullgott underlag. Redan i dag omfattas programföretag av en skyldighet att dokumentera innehållet i beställ-tv-program (5 kap. 3 § tillämpningslagen). Frågan är om denna dokumentation är ett tillräckligt underlag för prövningen. Enligt Myndigheten för radio och tv:s bedömning innebär avsaknaden av möjlighet att begära in inspelningar av beställ-tv-program vid granskningen ett tillämpningsproblem. Denna problematik har även i tidigare sammanhang, i samband med remissbehandlingen av betänkandet Nya villkor för public service (SOU 2012:59), påtalats av myndigheten (dnr KU2012/1365/MFI).

I ärenden där ett program i beställ-tv ska granskas är det nödvändigt för bedömningen av programmet att tillsynsmyndigheten kan ta del av det exakta innehållet, så som det tillhandahölls i beställ-tv vid den tidpunkt som är föremål för granskning. Det innebär att en dokumentation av den information som tillhandahållits, vilket är vad som i dag gäller för överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § YGL, däribland beställ-tv, är otillräcklig och inte kan tjäna som underlag för nämndens prövning. Även Konsumentombudsmannen och Justitiekanslern behöver tillgång till inspelningar för sina respektive verksamheter.

I praktiken innebär avsaknaden av möjlighet för granskningsnämnden för radio och tv att begära in inspelningar av beställ-tv alltså att tillsynsmyndigheten inte kan fullgöra sin granskningsuppgift och att de intressen den aktuella regleringen avser att skydda inte kan tillgodoses när det gäller tillhandahållanden av beställ-tv.

Regeringen anser mot denna bakgrund att promemorians förslag om en ny skyldighet för leverantörer av beställ-tv att spela in sina program, bevara programmen en viss tid och att på begäran lämna inspelningarna till tillsynsmyndigheterna ska genomföras. Ändringen är angelägen för efterlevnaden av radio- och tv-lagens regler om reklam, sponsring och produktplacering samt om programinnehållet när det gäller tillhandahållanden av beställ-tv. Inspelningsskyldigheten kommer i enlighet med tillämpningsområdet för tillämpningslagen endast att träffa företag med anknytning till Sverige.

Beställ-tv-program med åtföljande reklam eller annan annonsering består vid tillhandahållandet av olika datafiler. Den föreslagna skyldigheten att spela in program i beställ-tv avser programinnehållet och reklam eller andra annonser som är kopplade till programinnehållet vid den tidpunkt det tillhandahålls. Om innehållet, dvs. själva programinnehållet och den åtföljande reklamen, ändras bör detta innehåll räknas som ett nytt program.

I 5 kap. 3 § tillämpningslagen anges att dokumentationen av vilken information som tillhandahålls i överföringar enligt 1 kap. 9 § YGL ska ske vid tidpunkten för tillhandahållandet. Även inspelningar av program i beställ-tv bör ske vid den tidpunkten, dvs. när beställ-tv-programmet tillhandahålls. Skälet är att granskningsnämnden för radio och tv bör

kunna utgå från att den inspelning som ligger till grund för granskningen speglar det innehåll som t.ex. en anmälare har vänt sig mot.

Beträffande de synpunkter som framförts av *Stockholms universitet*, *Sveriges Television AB* och *TV4 AB* om den praktiska hanteringen av inspelningsskyldigheten av beställ-tv-program kan följande anföras. Syftet med den föreslagna lagändringen är att granskningsnämnden för radio och tv ska ges förutsättningar att granska program som tillhandahålls i beställ-tv. Om ett program som tillhandahålls i beställ-tv är detsamma som ett program som sänts genom tv-sändning, dvs. om det inte har ändrats jämfört med den tv-sändning som spelats in, kan inspelningsskyldigheten därigenom anses ombesörjd. För granskningen bör det vara tillräckligt att en inspelning av det redan tv-sända programmet på begäran lämnas till granskningsnämnden för radio och tv. När det gäller beställ-tv-program som tillhandahålls med reklam torde inspelning av programinnehåll och annonser kunna göras på ett sådant sätt att programmet kan lämnas för granskning på begäran. Under förutsättning att det framgår var i programmet och på vilket sätt annonsavbrott sker och att eventuella övriga kommersiella meddelanden, t.ex. sponsringsmeddelanden, kvarstår i inspelningen är det tillräckligt att programinnehållet och de annonser som är kopplade till programmet spelas in.

Regeringen bedömer i likhet med *Kommerskollegium* att de föreslagna ändringarna behöver anmälas till Europeiska kommissionen i enlighet med anmälningsdirektivet.

Bevarande viss tid av program

För att granskningen ska kunna genomföras är det nödvändigt att inspelningarna sparas en tid efter det att programmet inte längre tillhandahålls. I 5 kap. 3 § tillämpningslagen anges att inspelningar av radioprogram (däribland program i tv-sändningar) ska bevaras i sex månader från sändningen och att bevarandet när det gäller sådana tillhandahållanden som avses i 1 kap. 9 § 1 och 2 YGL (däribland program i beställ-tv) ska ske sex månader från det att informationen inte längre tillhandahölls. Utgångspunkten för beräkningen av bevarandetiden sammanfaller med utgångspunkten för preskriptionstiden för sådana överföringar, se 7 kap. 1 § andra stycket YGL. Även inspelningar av program i beställ-tv bör mot denna bakgrund bevaras i sex månader från det att programmet inte längre tillhandahölls.

Program i beställ-tv ska enligt vad som framgår ovan spelas in när de tillhandahålls och bevaras i sex månader från det att programmet inte längre tillhandahölls. Karaktären på program i beställ-tv skiljer sig från den på program i tv-sändningar, eftersom program i tv-sändningar bara sänds en gång medan program i beställ-tv kan tillhandahållas under en längre tidsperiod. För att kunna uppfylla den föreslagna bevarandeskyldigheten krävs i praktiken att den inspelning som görs när programmet första gången tillhandahålls bevaras fram till dess att programmet inte längre tillhandahålls och sedan sex månader därefter.

Sanktioner

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot denna skyldighet bör, i likhet med vad som gäller för överträdelse av övriga bestämmelser i 5 kap. 3 § tillämpningslagen, dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Vid ringa fall bör ansvar inte utdömas. Vidare bör leverantören av beställ-tv kunna föreläggas att utan kostnad lämna inspelningen till aktuell myndighet. Föreläggandet kommer, när det gäller utlämnanden till Myndigheten för radio och tv samt Konsumentombudsmannen, att kunna förenas med vite. I 16 kap. 11 § radio- och tv-lagen anges att den som i enlighet med 5 kap. 3 § tillämpningslagen har spelat in ett program på begäran utan kostnad ska lämna en sådan inspelning till Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen. Genom att den nya bestämmelsen om skyldighet för leverantörer att spela in program i beställ-tv förs in i 5 kap. 3 § tillämpningslagen kommer bestämmelserna i 16 kap. 11 § radio- och tv-lagen att gälla även sådana inspelningar.

Ändringen i 5 kap. 5 § tillämpningslagen möjliggör att även Justitiekanslern kan ta del av inspelningar av program i beställ-tv.

6.3 Upphovsrätten och skyldigheten att spela in program i beställ-tv

Regeringens förslag: I upphovsrättslagen införs en ny bestämmelse om att den som enligt lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program i beställ-tv ska ha rätt att framställa exemplar av verk som ingår i programmet om det görs för att säkerställa bevisning om programmets innehåll eller för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten. Exemplaren ska inte kunna användas för något annat syfte. En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklam i beställ-tv ska få återge verk som ingår i programmen i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig antingen tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen gör ovan bedömningen att den som tillhandahåller program i beställ-tv ska vara skyldig att spela in programmet för att säkerställa att det finns underlag för den tillsyn som utövas av Myndigheten för radio och tv och Konsumentombudsmannen, men också för Justitiekanslerns verksamhet.

Enligt 26 e § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) har televisionsföretag som har rätt att sända ut ett verk i vissa fall också en möjlighet att ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges. Ett sådant fall är då upptagningen görs för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll. Bestämmelsen har till ändamål att säkra bevisning för tryckfrihets- och

yttrandefrihetsmål. Ett annat fall är då upptagningen görs för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten. Den bestämmelsen möjliggör att det finns ett underlag för t.ex. den tillsyn som bedrivs av Myndigheten för radio och tv. Det finns vidare en möjlighet för en statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och televisionsutsändningar att återge utsändningar i den omfattning som motiveras av ändamålet. Det innebär att t.ex. Konsumentombudsmannen kan återge tv-program inom ramarna för sin tillsynsverksamhet. Någon möjlighet för den som tillhandahåller beställ-tv att framställa exemplar av verk som ingår i ett sådant program finns däremot inte. För att skyldigheten att spela in beställ-tv-program ska kunna fullgöras utan att det strider mot upphovsrätten krävs i enlighet med den bedömning som gjorts i promemorian att sådana bestämmelser införs i upphovsrättslagen. Bestämmelserna bör i nu aktuella avseenden ge leverantörerna och berörda myndigheter samma möjligheter att förfoga över dessa program som när det gäller utsändningar. I förhållande till promemorians förslag bör det i lagtexten tydliggöras att exemplaren på samma sätt som när det gäller upptagningar av utsändningar får framställas också i syfte att kunna användas i Justitiekanslerns verksamhet, dvs. för att säkra bevisning för tryckfrihets- och yttrandefrihetsmål.

7 Giltighetstid för tillståndsvillkor för den kommersiella radion

<p>Regeringens förslag: Giltighetstiden för tillståndsvillkor att sända kommersiell radio ska få vara kortare än tillståndstiden.</p>
--

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig antingen tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändningar. Ingen remissinstans kommenterar dock förslaget särskilt.

Skälen för regeringens förslag: Tillstånd att sända tv och sökbar text-tv ska för tv-företag i allmänhetens tjänst gälla för en viss tid som bestäms av regeringen (4 kap. 12 § radio- och tv-lagen [2010:696]). Ett tillstånd som har beviljats av Myndigheten för radio och tv att sända tv och sökbar text-tv gäller enligt bestämmelsen för sex år. Om det finns särskilda skäl får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden. Ett tillstånd för ett radioföretag i allmänhetens tjänst ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen (11 kap. 4 § radio- och tv-lagen). Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år. Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid (13 kap. 30 § radio- och tv-lagen). Någon bestämmelse om att giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden finns alltså inte när det gäller kommersiell

radio. Myndigheten för radio och tv har identifierat detta som ett problem vid tillämpningen av radio- och tv-lagen (dnr Ku2014/942/RFS).

Bestämmelsen om att giltighetstiden för villkor får vara kortare än tillståndstiden för att sända tv och sökbar text-tv motiverades med att det med hänsyn till tillståndstidens längd borde vara möjligt att meddela tillståndsvillkor som gäller för kortare tid (se prop. 2007/08:8 s. 41). Även om samma skäl gör sig gällande vid tillstånd att sända kommersiell radio som för tv och sökbar text-tv finns det i radio- och tv-lagen i dag ingen uttrycklig bestämmelse om att tillståndsvillkor kan gälla för en kortare tid än tillståndet. Vid införandet av radio- och tv-lagen synes dock inte avsikten ha varit att göra någon åtskillnad mellan de regler som gäller för tv och för kommersiell radio i detta avseende. Bestämmelsen i 13 kap. 30 § radio- och tv-lagen bör därför förtydligas i enlighet med promemorians förslag på så sätt att det anges att giltighetstiden för villkor får vara kortare än tiden för tillståndet.

8 Granskning i efterhand av sökbar text-tv

Regeringens förslag: Det ska förtydligas att granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv även har i uppgift att i efterhand granska om program i sökbar text-tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig antingen tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändningar. Endast två remissinstanser kommenterar förslaget särskilt. Enligt *Stockholms universitet* står det i klar överensstämmelse med radio- och tv-lagen att Myndigheten för radio- och tv även har i uppgift att i efterhand granska om program i sökbar text-tv följer reglerna i nämnda lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsten. *TV4 AB* ser inga problem med att spara och överföra den information som publiceras i sökbar text-tv, men framhåller att plattformen sökbar text-tv ser ut att vara på väg att försvinna då både publikens användande och annonsörernas intresse minskar.

Skälen för regeringens förslag: Granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna (16 kap. 2 § radio- och tv-lagen [2010:696]).

Tillståndsplikt för sändning av sökbar text-tv infördes genom den nya radio- och tv-lagen (4 kap. 2 §). Motiveringen var enligt förarbetena att sökbar text-tv fram till dess hade sänts i ett särskilt utrymme, det s.k. bildsläckningsintervallet, som inte kunde användas för andra ändamål. Genom att sändningarna digitaliserades ändrades detta förhållande. Mot

denna bakgrund infördes tillståndsplikt även för sökbar text-tv (se prop. 2009/10:115 s. 209).

Radio- och tv-lagen innehåller en mängd regler som också träffar sökbar text-tv, till exempel regler om innehållet i sändningarna, reklam och sponsring. Från den 1 januari 2014 har även villkor i enlighet med 4 kap. 9 § radio- och tv-lagen meddelats när det gäller public service-bolagens sändningar av sökbar text-tv.

I 16 kap. 2 § radio- och tv-lagen anges att nämndens granskning avser program som bl.a. har sänts i tv. I förarbetena till bestämmelsen anges att den i huvudsak motsvarar 9 kap. 2 § första, tredje och fjärde styckena i den tidigare radio- och TV-lagen (1996:844) med tillägget i första stycket att nämnden även övervakar efterlevnaden av programrelaterade villkor och beslut om tillgänglighet (se prop. 2009/10:115 s. 314). I den tidigare bestämmelsen angavs att nämnden övervakar genom granskning i efterhand om sända program står i överensstämmelse med lagen och de villkor som kan gälla för sändningarna. Sökbar text-tv består av sända program och omfattades således av bestämmelsen i den gamla lagen.

I den nya lagen görs en definitionsnärlig åtskillnad mellan programformerna tv och sökbar text-tv. Den åtskillnaden bör återspeglas också i 16 kap. 2 §.

I enlighet med promemorians förslag bör det följaktligen förtydligas i bestämmelsen att nämndens granskning även omfattar sökbar text-tv.

9 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna i lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, lagen om föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden och radio- och tv-lagen ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Regeringens bedömning: Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte till de föreslagna lagändringarna.

Promemorians förslag innebär att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2015 men överensstämmer i övrigt med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna berör inte frågorna om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: De lagändringar som föreslås bör träda i kraft den 1 januari 2016.

Förslagen kräver inte några övergångsbestämmelser.

10 Konsekvenser av förslagen

10.1 Konsekvenser för staten

Regeringens bedömning: De utökade arbetsuppgifterna för granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv och för domstolarna med anledning av de nya bestämmelserna om säkerställande av tv-företagens redaktionella oberoende vid sponsring och produktplacering, möjligheten att meddela tillståndsvillkor för kortare tid än tillståndet och att utdöma straff vid underlåtenhet att spela in program i beställ-tv kan medföra vissa ökade kostnader. Kostnaderna bör emellertid bli marginella och bör kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

I övrigt bör förslagen inte medföra några ekonomiska konsekvenser för staten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Några remissinstanser yttrar sig i fråga om konsekvenser av förslagen för staten.

Kammarrätten i Stockholm påpekar att i samband med att antalet inkommande mål ökar hos domstolen så ökar den totala arbetsbelastningen, även om måltyperna var för sig inte utgör någon stor ökning av den totala målstocken. Enligt kammarrätten kompenseras inte domstolen ekonomiskt för den totala ökningen av arbetsbelastningen som detta innebär och kammarrätten anser därför att behovet av ökade resurser bör utredas vidare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Förvaltningsrätten i Stockholm konstaterar att förslagen i promemorian, främst avseende tv-företagens skyldighet att spela in program i beställ-tv, kan komma att leda till en ökad arbetsbelastning hos förvaltningsrätten.

Domstolsverket anser att det är svårt att bedöma hur stor målökningen kommer att bli men utgår från att Sveriges Domstolar kommer att kompenseras för den kostnadsökning förslagen kan innebära. Verket anför vidare att det sammantaget genomförs ett antal reformer årligen inom olika områden som påverkar domstolarnas verksamhet och att i den mån dessa reformer innebär en ökad måltillströmning utgör de en belastning på organisationen som inte kan hanteras utan resurstillskott.

Skälen för regeringens bedömning

Förslaget om nya bestämmelser till säkerställande av tv-företagens redaktionella oberoende vid sponsring och produktplacering kan medföra en viss ökad arbetsbörda för granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Fall där tv-företagens redaktionella oberoende påverkas, utöver de fall som träffas av bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i

5 kap. 5 § radio- och tv-lagen, kan dock förväntas bli mycket få bl.a. eftersom antalet berörda företag är lågt. Kostnaderna för de utökade arbetsuppgifterna för granskningsnämnden för radio och tv och domstolarna bedöms därför kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget om att Myndigheten för radio och tv ska ha möjlighet att begära in inspelningar av program i beställ-tv medför att granskningsnämnden kommer att kunna utföra det uppdrag som nämnden har att granska sådana program. Antalet tillsynsärenden kan därmed förväntas öka och granskningsnämnden för radio och tv kan komma att ansöka om utdömande av särskild avgift enligt 17 kap. 5 § radio- och tv-lagen i fler fall. Detta kan leda till ett ökat antal mål hos förvaltningsdomstolarna. Domstolarna prövar emellertid redan denna typ av mål när det gäller tv-sändningar. Vidare prövar domstolarna frågor om förelägganden och utdömande av viten beträffande ett flertal måltyper. Antalet tillkommande fall kan dessutom antas bli begränsat, eftersom de beställ-tv-leverantörer som berörs är få. Mot denna bakgrund kan inte de tillkommande målen förväntas bli särskilt betungande.

Skyldigheten för beställ-tv-leverantörer att spela in program i beställ-tv straffsanktioneras genom böter eller fängelse i högst ett år (5 kap. 9 § tillämpningslagen). Detta kan leda till ett ökat antal mål hos de allmänna domstolarna. Domstolarna prövar emellertid redan sådana mål när det gäller utdömande av straff för underlåtenhet att spela in program i tv-sändningar och antalet beställ-tv-leverantörer är få. Idag finns det 43 beställ-tv-leverantörer registrerade. Mot denna bakgrund bör inte heller dessa tillkommande mål tynga domstolarna i alltför hög grad. Mot denna bakgrund bedöms konsekvenserna av förslaget kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

När det gäller den föreslagna bestämmelsen om att giltighetstiden för tillståndsvillkor ska kunna bestämmas till kortare tid än tiden för tillståndet när det gäller tillstånd att sända kommersiell radio kommer sådana beslut att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Domstolarna handlägger redan mål av denna karaktär när det gäller tillstånd att sända tv och den nu tillkommande målgruppen, som även den består av ett begränsat antal aktörer, bör därför kunna hanteras inom befintliga ramar. Övriga förslag väntas inte få några ekonomiska konsekvenser för staten.

De förslag som lämnas i denna lagrådsremiss kan sammanfattningsvis inte förväntas ge upphov till en sådan ökning av antalet ärenden eller mål vid berörda myndigheter att det kan antas få någon nämnvärd inverkan på deras arbetsbelastning. De nya reglerna kan därför inte förväntas leda till något behov av ökade resurser. Regeringen har förståelse för de synpunkter som lämnats av *Kammarrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Stockholm* och *Domstolsverket*. Det är dock inte möjligt att i detta fall ens närmare kvantifiera den mycket begränsade påverkan som förslagen kan väntas få för domstolarnas arbetsbelastning. Regeringen delar därför den bedömning som redovisas i promemorian att förslagen får hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

10.2 Konsekvenser för företagen

Regeringens bedömning: De ekonomiska konsekvenserna för berörda företag bör bli begränsade.
--

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Några remissinstanser yttrar sig i fråga om konsekvenser av förslagen för företagen. *Tillväxtverket* anser att de kostnader som förslaget om en skyldighet för leverantörer av beställ-tv att spela in och bevara program medför inte är tillräckligt utredda, vilket gör det svårt för lagstiftaren att veta om skyldigheten är proportionerlig mot det syfte man vill uppnå med regeln. Verket anser även att effekterna av förslaget för små företag bör belysas ytterligare.

Regelrådet anser att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna och avstyrker därför förslaget. Regelrådet saknar vidare en redogörelse för hur många mindre företag som är verksamma på marknaden eller om någon särskild hänsyn behöver tas till dem. Enligt Regelrådet uppfyller inte promemorians konsekvensutredning de krav som följer av 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Enligt *TV4 AB* skjuter kostnaderna i höjden vid överföringen till Kungl. biblioteket (KB) till följd av kravet att spela in och bevara tv-program i beställ-tv.

Enligt *KB:s* uppfattning är det oklart om ändringen av 5 kap 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden innebär en indirekt och medveten utvidgning av tillämpningsområdet för 18 § lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument. *KB* menar därför att det är av största vikt att det klargörs hur leveransplikten till *KB* av beställ-tv ska fullgöras.

Skälen för regeringens bedömning

Förslaget att beställ-tv-leverantörer ska omfattas av en skyldighet att spela in program och bevara inspelningarna sex månader från det att programmet inte längre tillhandahålls kommer enligt promemorians bedömning att innebära en viss ökad börda för tv-företagen. Regeringen delar denna bedömning. De närmare kostnaderna har dock varit svåra att uppskatta. *Tillväxtverket* och *Regelrådet* har anfört att kostnadsaspekterna av förslaget inte är tillräckligt utredda. *TV4 AB* har anfört att kostnaderna blir för höga.

Som redogjorts för i avsnitt 6 innebär avsaknaden av möjlighet att begära in inspelningar av beställ-tv-program vid granskningen ett tillämpningsproblem för Myndigheten för radio och tv. I praktiken innebär det att myndigheten inte kan fullgöra sin granskningsuppgift och att de intressen den aktuella regleringen avser att skydda inte kan tillgodoses när det gäller tillhandahållanden av beställ-tv. Radio- och tv-lagens regler om reklam, sponsring och marknadsföring samt om programinnehållet kan med andra ord inte efterlevas fullt ut när det gäller tillhandahållanden av beställ-tv. Det är med denna utgångspunkt som regeringen bedömt det angeläget att den föreslagna regleringen kommer

till stånd. Att förslaget kommer att medföra vissa kostnader för berörda företag utgör i sig inte heller skäl att avstå från dess genomförande.

Beställ-tv-leverantörer ska som redogjorts för i promemorian anmäla sig för registrering hos Myndigheten för radio och tv (2 kap. 2 § radio- och tv-lagen). I dag finns det, som nämnts, 43 beställ-tv-leverantörer registrerade. Mot den bakgrunden konstateras i promemorian att det är ett förhållandevis litet antal företag som kommer att träffas av den föreslagna skyldigheten. Regeringen instämmer i denna bedömning. I sammanhanget kan vidare framhållas att endast en beställ-tv-leverantör, *TV4 AB*, sett skäl att i allmänna ordalag lämna remissynpunkter såvitt avser frågan om de kostnader förslaget kommer att föra med sig. Det finns vidare inte någon bättre alternativ lösning för att uppnå det avsedda resultatet än den föreslagna skyldigheten för leverantörer av beställ-tv att spela in sina program, bevara programmen en viss tid och att på begäran lämna inspelningarna till tillsynsmyndigheterna. Av betydelse i detta sammanhang är också att remissinstansernas synpunkter när det gäller den praktiska hanteringen av inspelningsskyldigheten och därmed indirekt kostnaderna för denna beaktats av regeringen vid utformningen av regleringen.

Regeringens bedömning är således att de ekonomiska konsekvenserna för berörda företag kommer att bli begränsade.

När det gäller *Kungl. bibliotekets (KB:s)* önskemål om ett klagörande av hur leveransplikten av beställ-tv ska fullgöras till KB kan följande anföras. Som konstateras i promemorian föreligger enligt 3 § lagen (2012:492) om pliktexemplar av elektroniskt material en skyldighet, med vissa begränsningar, att till KB lämna exemplar av elektroniskt material som har gjorts tillgängligt för allmänheten här i landet genom överföring via nätverk. Program i beställ-tv utgör sådant material. Bestämmelsen i 18 § lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument omfattar enbart sändningar av ljudradio- och televisionsprogram och är därför inte tillämplig.

Tekniken för att spela in beställ-tv-program finns, som konstaterats i promemorian, alltså redan. Eftersom tillgänglig teknik kan användas för inspelning, och mot bakgrund av att beställ-tv-leverantörerna alltså redan i dag omfattas av en skyldighet att lämna vissa pliktexemplar av beställ-tv-program till KB bedöms de ekonomiska konsekvenserna för berörda företag av skyldigheten att spela in program under alla förhållanden bli begränsade.

Det kan tilläggas att den tekniska utvecklingen gör att kostnaderna hela tiden minskar när det gäller sådana inspelningar och lagring av dessa som det här är fråga om.

Små företag har mer begränsade resurser än stora företag, men även för de små företagen gäller att de vid uppfyllandet av kraven enligt lagen om pliktexemplar av elektroniskt material redan använder den teknik som behövs för att uppfylla kraven enligt nu aktuellt förslag.

10.3 Övriga konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen bedöms inte få några övriga konsekvenser.

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna berör inte bedömningen i promemorian.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen bedöms inte få några påtagliga konsekvenser när det gäller den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser för miljön.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

26 e §

Ett radio- eller tv-företag som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som tillhandahålls i beställ-tv får framställa exemplar av verk som ingår i programmet, om det görs för att säkerställa bevisning om programmets innehåll eller för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket. *Exemplar som avses i andra stycket får användas endast för de ändamål som anges där.*

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och televisonsutsändningar och program som avses i andra stycket, får återge verk som ingår i dessa i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 6.3, innehåller bestämmelser som bl.a. möjliggör för radio- och tv-företag att framställa exemplar av

utsändningar i vissa fall, den s.k. efemära rätten. I paragrafen görs ändringar för att möjliggöra också vissa förfoganden över verk som ingår i program som tillhandahålls i s.k. beställ-tv.

I ett nytt *andra stycke* införs en inskränkning i upphovsrätten som möjliggör för en leverantör av beställ-tv att framställa exemplar av verk som ingår i de program leverantören tillhandahåller. Möjligheten förutsätter att det finns en skyldighet att spela in programmet. Se kommentaren till 5 kap. 3 § i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden angående denna skyldighet. Exemplarframställningen får bara ske för att säkerställa bevisning om programmets innehåll eller för att möjliggöra att en statlig myndighet kan utöva tillsyn över verksamheten. Därmed gäller i dessa avseenden samma förutsättningar för att kunna framställa exemplar av verk som ingår i ett program i beställ-tv som när det gäller möjligheterna att, enligt första stycket andra och tredje punkten, framställa exemplar av verk som ingår i utsändningar.

I *tredje stycket* görs ett tillägg som begränsar möjligheterna att förfoga över sådana exemplar som framställts med stöd av andra stycket. Begränsningen motsvarar i huvudsak vad som gäller för upptagningar av utsändningar som gjorts i samma syfte.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* utvidgas så att en statlig myndighet som har i uppdrag att utöva tillsyn över reklam i radio och tv får återge inte bara sådana utsändningar som avses i första stycket tredje punkten, utan även sådana program i beställ-tv som avses i andra stycket.

Genom befintliga hänvisningar i 45, 46, 48, 49 och 49 a §§ kommer de nya bestämmelserna gälla också i förhållande till samtliga till upphovsrätten närliggande rättigheter.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

1 kap. 2 §

De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter ska tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Med radioprogram, databas, och teknisk upptagning avses detsamma som i yttrandefrihetsgrundlagen. Med beställ-tv avses detsamma som i radio- och tv-lagen (2010:696).

I *andra stycket första meningen* görs en språklig ändring. Någon ändring i sak är inte avsedd. Det anges i en ny mening i stycket att begreppet *beställ-tv* har samma innebörd som i radio- och tv-lagen. Se 3 kap. 1 § 3 radio- och tv-lagen om definitionen av beställ-tv enligt radio- och tv-lagen. Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.

5 kap. 3 §

Den som sänder radioprogram till allmänheten *eller tillhandahåller beställ-tv* ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det, *förutom när det gäller beställ-tv*, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,

2. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen, från det att informationen inte längre tillhandahölls eller,

3. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen, från uppspelningen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidigt och oförändrad vidaresändning av radioprogram genom trådnät.

Ändringen i *första stycket*, som behandlas i avsnitt 6.2, innebär att leverantörer av beställ-tv åläggs en skyldighet att spela in och bevara program i beställ-tv. Den mer begränsade skyldigheten att dokumentera innehåll gäller inte beträffande dessa program.

Med ett program i beställ-tv avses programinnehållet och den reklam eller annan annonsering som är kopplad till programmet vid tidpunkten för tillhandahållandet. Inspelningen ska ske när programmet tillhandahålls.

5 kap. 5 §

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram, *program i beställ-tv* eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§. *Justitiekanslern* har också rätt att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram. Det åligger polismyndigheten att på begäran biträda Justitiekanslern vid anmodan enligt denna paragraf. Vad som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 6.2, anges i ett tillägg till bestämmelsen att Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del även av beställ-tv-program som har bevarats.

5 kap. 9 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är *gärningen* ringa ska det inte dömas till ansvar.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för sådana brott som avses i första stycket.

I paragrafens *första stycke*, som behandlas i avsnitt 6.2, görs redaktionella ändringar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

11.3 Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

1 kap. 3 §

Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbets-området (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet,
2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,
3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller
4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver vad som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§, 5 kap. 13 § och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt *Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), i den ursprungliga lydelsen.*

I paragrafens *andra stycke*, som behandlas i avsnitt 5, förs en hänvisning till den nya 5 kap. 13 § in. Ändringen innebär att den nya bestämmelsen är tillämplig på en leverantör av medietjänster etablerad i en annan EES-stat än Sverige och, i fråga om vidaresändning inom Sverige, på en leverantör av medietjänster som står under svensk jurisdiktion.

5 kap. 13 §

En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige utan hinder av svenska regler inom det regelområde som samordnas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), i den ursprungliga lydelsen. Det gäller även när tjänsten tillhandahålls genom vidaresändning inom Sverige av en leverantör av medietjänster som står under svensk jurisdiktion enligt 1 kap. 3 §.

I fråga om tv-sändningar finns dock i 16 kap. bestämmelser om samarbete mellan myndigheter. I fråga om beställ-tv finns också bestämmelser i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster om att en domstol eller annan myndighet under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst.

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 5. I *första stycket första meningen* anges att en leverantör av tv och beställ-tv med en annan etableringsstat än Sverige inom EES har rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige utan hinder av svenska regler inom det regelområde som samordnas av AV-direktivet. I *andra meningen* anges att detta även gäller i de fall när en svensk leverantör av medietjänster tillhandahåller tjänsten genom vidareändning inom Sverige. Friheten att sända tv och tillhandahålla beställ-tv enligt paragrafen träffar de tjänster som inte redan omfattas av censurförbudet i 1 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen. Den nya paragrafen avser att genomföra art 3.1 i AV-direktivet när det gäller tjänster som inte omfattas av YGL.

I *andra stycket* införs en upplysningsbestämmelse som anger att det i fråga om tv-sändningar finns bestämmelser i 16 kap. radio- och tv-lagen om samarbete mellan myndigheter. Bestämmelsen upplyser vidare om att det i fråga om beställ-tv finns bestämmelser i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster om att en domstol eller annan myndighet under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst. Syftet med upplysningsbestämmelsen är att erinra om de angivna bestämmelserna och tydliggöra att dessa fortfarande gäller för de tjänster som avses i första stycket.

6 kap. 3 §

Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 4, förs ett nytt *andra stycke* in. Det innebär att innehållet i program som innehåller produktplacering, och när det gäller tv deras programläggning, inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten. Bestämmelsen i det nya stycket avser att förtydliga genomförandet av artikel 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet.

7 kap. 3 a § och rubriken närmast före paragrafen

Krav på program som sponsras

Innehållet i program som sponsras, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

Rubriken och paragrafen, som behandlas i avsnitt 4, är nya. Paragrafen innebär att innehållet i program som sponsras, och när det gäller tv deras programläggning, inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten. Den nya

paragrafen avser att förtydliga genomförandet av artikel 10.1 a i AV-direktivet.

13 kap. 30 §

Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år.

Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 7, införs ett nytt *tredje stycke*. Avsikten är att förtydliga att giltighetstiden för tillståndsvillkor, i likhet med vad som gäller tillstånd att sända tv och sökbar text-tv, får vara kortare än tillståndstiden när det gäller tillstånd att sända kommersiell radio.

16 kap. 2 §

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, *sökbar text-tv* eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finns granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 8, förtydligas i *första stycket* att granskningsnämnden för radio och tv:s granskning även omfattar sökbar text-tv.

17 kap. 5 §

Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,

2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,

3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,

4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,

5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap. 1 och 2 §§, 3 § *första stycket* samt 4 §,

6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 1–3 och 4–8 §§ samt 15 kap. 8–10 §§,

7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § *andra stycket* och 10 § samt 15 kap. 1 och 2 §§,

8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller

9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

Ändringarna i *första stycket 5 och 6*, som behandlas i avsnitt 4, görs med anledning av att de nya bestämmelserna i 6 kap. 3 § andra stycket och 7 kap. 3 a § inte ska sanktioneras genom skyldighet att betala en särskild avgift.

18 kap. 2 §

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 § *första stycket* och 4 §, 7 kap. 1–3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radio-användningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

Ändringarna i *första stycket 1*, som behandlas i avsnitt 4, görs med anledning av att återkallelse av tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv inte ska kunna tillgripas vid överträdelse av de nya bestämmelserna i 6 kap. 3 § andra stycket och 7 kap. 3 a §.

Sammanfattning av förslagen i promemorian Förslag till ändringar i radio- och tv-lagen (Ds 2014:37)

Den nuvarande radio- och tv-lagen (2010:696) trädde i kraft den 1 augusti 2010. Den nya lagen innebar bland annat att Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) genomfördes i svensk lagstiftning.

Sverige tog den 22 november 2013 emot en formell underrättelse i vilken kommissionen gör gällande att det finns brister i genomförandet av direktivet (överträdelse nummer 2013/2191).

Som ett led i att göra genomförandet av AV-direktivet tydligare föreslås i denna promemoria bestämmelser om att tv-företagens redaktionella oberoende ska säkerställas vid sponsring och produktplacering. Vidare föreslås en bestämmelse om att tv-företag etablerade i andra medlemsländer ska ha rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige.

Utöver ändringar i syfte att förtydliga genomförandet av AV-direktivet lämnas i promemorian även andra förslag. Det föreslås att det ska föras in en skyldighet för leverantörer av beställ-tv att spela in sina program, bevara programmen en viss tid och att på begäran lämna inspelningarna till tillsynsmyndigheterna. Ett annat förslag innebär att giltighetstiden för tillståndsvillkor ska kunna vara kortare än tillståndstiden när det gäller sändning av kommersiell radio. Förslag lämnas också om att det ska förtydligas att granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv i efterhand ska granska sökbar text-tv.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk

Häriigenom föreskrivs att 2 kap. 26 e § lagen (1960:729) om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Särskilda bestämmelser om ljudradio och television

Särskilda bestämmelser om radio och tv

2 kap.

26 e §⁹

Ett radio- eller *televisionsföretag* som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Ett radio- eller *tv-företag* som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som avses i den bestämmelsen får i syfte att uppfylla skyldigheten framställa exemplar av verk som ingår i programmet.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket.

Exemplar som avses i andra stycket får användas endast för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.

⁹ Senaste lydelse 2008:1416.

Bilaga 2

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och *televisionsutsändningar* får återge *utsändningar* i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och *tv-sändningar och i sådana program som avses i andra stycket* får återge *verk som ingår i dessa* i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 5 kap. 3, 5 och 9 §§ lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹⁰

De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter skall tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Uttrycken *radioprogram, databas och teknisk upptagning används i lagen på samma sätt som i yttrandefrihetsgrundlagen.*

Med *radioprogram, databas och teknisk upptagning avses detsamma som i yttrandefrihetsgrundlagen. Med beställ-tv avses detsamma som i radio- och tv-lagen (2010:696).*

5 kap.

3 §¹¹

Den som sänder radioprogram till allmänheten ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

Den som sänder radioprogram till allmänheten *eller tillhandahåller beställ-tv* ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det, *förutom när det gäller sådana överföringar som utgör beställ-tv*, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,
2. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen, från det att informationen inte längre tillhandahölls eller,

¹⁰ Senaste lydelse 2002:911.

¹¹ Senaste lydelse 2010:1437.

3. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen, från uppspelningen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidareändring av radioprogram genom trådnät.

*Lydelse enligt prop. 2013/14:110, Föreslagen lydelse
bet. 2013/14:JuU23, rskr.
2013/14:262*

5 §¹²

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§ och att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram.

Polismyndigheten ska på begäran bistå Justitiekanslern med att få tillgång till sådana handlingar. Det som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram, *program i beställ-tv* eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§ och att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram.

Polismyndigheten ska på begäran bistå Justitiekanslern med att få tillgång till sådana handlingar. Det som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är brottet ringa, *skall* han inte dömas till ansvar.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för sådana brott som avses i första stycket.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är *gärningen* ringa *ska* inte dömas till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

¹² Senaste lydelse 2014:632.

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696)
dels att rubrikerna närmast före 7 kap. 4, 5 och 7 §§ ska utgå,
dels att 1 kap. 3 §, 6 kap. 3 §, 13 kap. 30 §, 16 kap. 2 §, 17 kap. 5 § och
 18 kap. 2 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 kap. 13 § och 7 kap. 3 a §,
 och närmast före 7 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹³

Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet,
2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,
3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller
4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver vad som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§ och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

5 kap. 13 § gäller bara den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

5 kap.

13 §

En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har utan hinder av svenska regler inom det regelområde som AV-direktivet samordnar rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige.

6 kap.

3 §

Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när

¹³ Senaste lydelse 2012:702.

det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

7 kap.

Krav på program som sponsras

3 a §

Innehållet i program som sponsras, och när det gäller tv-sändningar deras program-läggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medie-tjänsten.

13 kap.

30 §

Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år.

Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillstånds-villkor får vara kortare än tillståndstiden.

16 kap.

2 §

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överens-stämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, *sökbar text-tv* eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidare-sändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finns granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

17 kap.

5 §

Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produkt-placering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,
2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,
3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,
4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,
5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap.,
6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. samt 15 kap. 8–10 §§,
7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § andra stycket och 10 § samt 15 kap. 1 och 2 §§,
8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller
9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

18 kap.2 §¹⁴

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 och 4 §§, 7 kap. 1, 2 och 3–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller
2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor

¹⁴ Senaste lydelse 2013:1056.

inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

Efter remiss har yttranden över promemorian lämnats av Hovrätten över Skåne och Blekinge, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Justitiekanslern (JK), Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Konsumentverket, Kommerskollegium, Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Mittuniversitetet, Kungl. biblioteket, Post- och telestyrelsen, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Myndigheten för radio och tv, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, TV4 AB, Svenska Journalistförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommunikationsbyråer och Sveriges Annonsörer.

Riksdagens ombudsmän (JO) och Företagarna har avstått från att yttra sig över förslagen i promemorian.

Svar har inte kommit in från Sveriges Utbildningsradio AB, Modern Times Group MTG AB, SBS Discovery TV AB, Axess Publishing AB, Vodder Sweden AB, C More Entertainment AB, MTG Radio, SBS Discovery Radio AB, Utgivarna, Film- & TV-producenterna, Teracom AB, Svenskt Näringsliv, Svensk Digital Handel, Näringslivets Regelnämnd, Almega, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI) och Ifpi Sverige.